

PLF-mytt

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Ordföranden har ordet

Sommar!

Aktiviteter av alla slag avlöser varandra. Föreningsmötet den 28 augusti utgår och ersätts med anbytar-dag tillsammans med KGF = Kronobergs Genealogiska Förening. Träffen är förlagd till Virserum. Se annons på nästa sida i detta nummer.

Skriv ner dina frågor, vad du söker, och vilken ort det gäller på ett papper av A4-format, så sätter vi upp det på lämpligt ställe. Fäst även en namnskylt med ditt namn och ort på ditt kavajslag etc, så kan vi lättare hitta varandra. Jag tror träffen blir välbesökt, då flera redan har hört av sig.

Du kan äta lunch på det närbelägna Hotell Dacke, men du måste förhandsbeställa. Det är tel: 0495 / 31900 till hotellet. Det finns även korvkiosker i närheten, om Du föredrar den formen. Ring gärna Christina tel: 0491/24047 om Du undrar över något.

Den 24 april hade vi ett studiebesök förlagt till Växjö, där vi besökte Smålands Glasmuseum och Växjö emigrantinstitut.

Denna dag var det invigning av en ny periodisk utställning över de svenskar som emigrerade till Afrika. Man trodde ju att emigrationen endast gick till Amerika och Tyskland, men här får vi bekräftelse på att svenskar bosatte sig även i Afrika.

På utställningen möter vi flera människor, som uppnår stor framgång i sina nya hemländer Afrika. Många var smålänningar, och som exempel kan nämnas Skeppet Oktavia, som gick från Kalmar den 10 augusti 1863 med ett 40-tal passagerare. Först seglade man till staden Deal i England, sedan via Kanarieöarna med passadvindarna i

sydvästlig riktning till Brasilien och därefter till Godahoppsudden, Port Elisabeth och Durban (Port Natal), som det hette då. Resan tog 99 dagar.

Lasten bestod av varor från Kalmar och Göteborg. Det var trävaror, sågade plank, plogar, järnspisar, jordverksverktyg,

Nordstjernans öl från Kalmar, kalksten, tjära, vagnar, 60 tunnor ansjovis, salt sill och ost samt ett helt konstbevattningsverk.

Från Durban gick resan vidare med oxvagnar, som man gick bredvid. Denna etapp tog tio veckor, och då färdades man 750 km. Det fanns bara dåliga vägar och inga broar över floderna. De sista 300 kilometrarna gick över Transvaals högplatå, där djurlivet på den tiden var rikt. Det var nu svenskarna för första gången såg lejon. Vagnarna tog tunga laster med spann av 12 till 20 förspända oxar.

Bland människor som skildras har vi O.W.A. Forssman född i Kråksmåla socken. Han blev en av södra Afrikas största landägare med nästan 200 gårdar. Han blev också Portugisisk Generalkonsul i Transvaal. Oskar Alrik reste tillbaka till Kalmar år 1862.

Olaus Andersson från Kvillerum i Mörlunda socken och Carolina Gustavsdotter från Ljuders socken är två andra människor som skildras på utställningen. Ja, detta var en liten presentation av en sevärd utställning. Gör gärna ett besök!

Som avslutning hälsar jag Er välkomna till Virserum och gemensamdagen med KGF den 28 augusti.

Hälsningar
Christina Dannesäter

Anbyttardag i Virserum

Föreningsmötet för PLF Oskarshamn den 28 augusti utgår.

I stället arrangeras en gemensam anbyttardag med släktforskarföreningarna PLF= Person och Lokalhistoriskt Forskarcentrum Oskarshamn och KGF Kronobergs Genealogiska Förening. Den är förlagd till Virserum den 28 augusti.

Vi samlas i Skolan / Biblioteket kl. 09:30. Adressen är Centralskolan, Skolgatan 5.

Lokalerna ligger alldeles bakom hotell Dacke.

Virserums Hembygdsförening serverar kaffe och smörgås vid ankomsten i skolans matsal till en kostnad av 25:- (ev behållning går till Virserums Hembygdsförening).

KGF och PLF har sina databaser med och Du kommer att få hjälp med Dina frågor av kunniga släktforskare.

Vill Du äta lunch på Hotell Dacke serveras Dagens rätt, men Du måste ringa och förhandsbeställa själv.

Telefon till Hotell Dacke: 0495 / 31900.

Välkomna hälsar

PLF:s och KGF:s styrelser

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2002/2003

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Christina Dannesäter	ordförande	0491 - 240 47	gillberga@hogsby.se
Anders Thunberg	v. ordförande	0491 - 76 64 11	anders.0491766411@telia.com
Leif Rydström	sekreterare	0499 - 131 88	leif.rm@privat.utfors.se
John-Olof Dillström	kassör	0491 - 919 22	
Sam Blixt	dataansvarig	0491 - 151 28	sam.blixt@telia.com
Britt Maria Ekstrand	ansvarig för brevfrågor	0491 - 186 55	bm.ekstrand@telia.com
Anders Rotviker	materielfrågor	0491 - 620 11	anders.rotviker@telia.com
Birgitta Dahleman	biblioteksansvarig	0491 - 181 01	birgitta.dahleman@telia.com
Ingvar Karlsson	styrelseledamot	0491 - 180 22	ikn@telia.com
Edith Karlsson	vice sekreterare	0491 - 930 14	gote_edith@privat.utfors.se
Peter Danielsson	suppleant	0470 - 831 29	odengatan@hotmail.com
Gunnar Håkansson	suppleant	0491 - 175 83	
Evald Pettersson	valberedning		
Sven-Åke Fogelqvist	valberedning	0491 - 154 93	
Dagmar Svensson	valberedning	0491 - 138 83	

PLF-nytt, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn.

Utkommer fyra gånger per år. Upplaga 1400 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

eller E-postadress: anders.0491766411@telia.com

PLF har numera också en hemsida. Du kan enklast nå den genom adressen **come.to/plf**.

Bidrag kan också sändas till e-postadress: plf.oskarshamn@telia.com

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt nr 71 utkommer den 27 oktober.

I redaktionen: Anders Thunberg (ansvarig utgivare), Curt Holm och Maj Holm.

ÄGARE TILL FRÄLSEGÅRDEN ROTVIK

I mitten av 1500-talet ägde Severin Kil Humlekärrshult jämte fem andra gårdar, vilka var Havslätt 1 mt., Kålberga ½ mt., Mockebo ½ mt., Rotvik ½ mt. och Saltvik 1 mt.. Efter hans död 1553, innehade hans änka Magdalena Knutsdotter Ribbing i början av 1560-talet dessa hemman. De delades emellertid efter hennes död, varvid Humlekärrshult och Rotvik kom på sonen Pers lott. Hans dotterson Sigge Arvidsson Rosendufva, som dog ca. 1606, ärvde dessa gårdar, vilka därefter gick ur släkten, ty 1627 såldes de av Severin Kils sons son Per Kil för 600 daler till Per Mickelsson Hammarskjöld, död 1646, vilken innehade även övriga ovan uppräknade gårdar, som han redan 1623 inköpt för 370 daler från Per Kil, död 1627. De sålunda återförenade gårdarna delades ånyå i arvskiftet efter Hammarskjölds änka Christina Stierna, död 1652, mellan hennes söner Per och Arvid. Arvid fick på sin lott Humlekärrshult och Rotvik. Han fick 1659 tingsbevis på att han lät bruka den förstnämnda gården som säteri, men han bodde själv på Fårbo säteri.

Bebyggelsen vid Humlekärrshult var i ett så dåligt skick, att säteriprivilegierna upphävdes 1680. Efter Hammarskjölds frånfalle 1678 gav mågen Johan Ekenberg det forna säteriet till Per Bagge, som lät bruka gården under Berga säteri. Hemmantalet förmedlades 1721 till ½ mantal. Rotvik ärvdes efter Ekenbergs död 1693 av mågen Hans Mörner, som 1714 för 1500 daler kopparmynt avstod sin andel i egendomen till svågern Erik Ekenberg. De gårdar, som efter 1652 ärvdes av Per Hammarskjöld och brukades av denne under Virbo säteri, under vilket dottern Vendla Hammarskjöld alldeles lät avhysa Kålberga, fm. till 1/8 mt., och Mockebo, också fm. till 1/8 mt., eftersom häradsgränsen skilde dessa båda gårdar från huvudgården. Havslätt fm. till ¼ mt. 1681 och Saltvik nr 4, fm. till ½ mt. 1679, bortsålades däremot på 1680-talet till Per Bagge och lydde sedan under Berga säteri.

Flygfoto över Rotvik

Köpmannen i Döderhultsvik, Nils Wikström, som ägde flera gårdar i Döderhults socken, bl.a. Stora Hycklinge, Klämna och Vånevik, köpte den 5 februari 1767 Rotvik för 5000 daler av Gudmund Nilsson Lysell. Gården tillhörde sedan släkten Wikström i flera generationer till 1890, då arrendatorn Sven Johan Svensson köpte gården av Nils Gustaf Wikströms arvingar. Rotvik tillhörde släkten Svensson, senare ändrat namn till Rotviker, till 1964, då gården såldes till Oskarshamns stad.

LANDBOR OCH ARRENDATORER

Mellan åren 1537 och 1550 var Isak Persson åbo på Rotvik. År 1551 tillträdde Nils gården, som han hade till sin död 1564, men hans änka skötte gården till 1569, då Hans övertog arrendet. Vid Älvsborgs lösen 1571 erlade Hans 8 mark och 5 öre i skatt. Under åren 1574-1584 bodde Lars på gården. År 1585 flyttade furiren vid Nils Finnes fänika, Olof Anundsson från Lockebo till Rotvik, där han bodde till 1598. Gården låg sedan öde i några år tills ryttaren vid Adelsfanan Olof Rännare fick Rotvik till sitt bohemman. Efter att gården varit öde några år bodde Per där åren 1606-1608. Han fick betala 12 öre i mantalspenningar. Efter ytterligare några år som ödegård flyttade Arvid dit 1610, där han bodde till 1614. Samma år flyttade knekten vid Herman Wrangels fänika, Per Håkansson in på Rotvik. Han betalade under åren 1613-18 årligen 3 daler i skatt till Älvsborgs lösen. Hans son Christoffer Persson blev 1623 knekt i David Drummonds kompani i Kalmar Infanteriregemente. Han dog vid slaget vid Wallhof 1626.

Rotvik låg under åren 1632-34 öde, då änkan Kerstin bodde på gården. Sven var nästa arrendatator som bodde på gården under åren 1635-42. Samma år övertog drängen Per Bengtsson gården, som han innehade till 1662, då hans son Bengt Persson övertog gården. Han blev 1690 utsedd till nämndeman i Stranda härads tingsrätt och var 1687-97 kyrkvård och åren 1704-07 var han kyrkoföreståndare i Döderhults kyrka. År 1695 överlät han gården till sonen Arvid Bengtsson och flyttade till Glabo mönsterskrivareboställe, som han arrenderade fram till år 1710. Han dog i Rotvik 1712 72 år gammal. Även sonen Arvid Bengtsson blev utsedd till kyrkvård under åren 1713-17 i samma kyrka. Han innehade gården till sin död 1731, då bonden Erik Persson gifte sig med hans dotter Sara och övertog gården. Ifrån 1735 delade han gården med Arvid Bengtssons son Lars Arvidsson. Erik Persson överlät år 1764 gården till sonen Olof Eriksson, som 1772

flyttade till Stora Saltvik. Lars Arvidsson överlät 1775 gården till sonen Arvid Larsson, som tillsammans med sin bror Nils Larsson brukade gården under slutet av 1700-talet.

Under 1700-talet anlades flera torp under Rotvik. Först byggdes Rotviks Torp i början på 1700-talet. I början på 1800-talet låg torpet öde flera år, innan det bytte namn till Snaran och beboddes till 1800-talets mitt. Ett nytt torp kallat Hackhem uppfördes i mitten på 1700-talet, men det revs redan i början på 1800-talet. På 1780-talet anlades torpet Berga nära Mockebo gård, vilket var bebott till 1890-talet. Torpet Ramnebo uppfördes på 1790-talet och var bebott till ca. 1900. Backstugan Olaus Land fanns på 1800-talets senare hälft och fungerade som undantagsstuga.

NATUR, JORDBRUK, FISKE, NÄRINGS LIV

År 1685 förrättades en rannsaking för skatteläggning av gården Rotvik. Åkerjorden bestod delvis av svart mylla samt sand-och grusjord, som räckte till 1 tunna och 5 skäppers utsäde. Ängarna gav vid medelmåttig gräsväxt 4 lass hårdvallshö och 2 lass starrhö samt på uvön 2,5 lass starrhö. Skogen gav fälleskog till sågstockar och något tjärhygge, men var mestadels utuggen. Fisket befanns vara i en god skärgård och bedrevs med not-och nätfiske samt fiske med handredskap. Mulbetet var nödtorftigt. Gården hade tillsammans med Lilla Saltvik en sågkvarn och en egen bäckskvalteknar, som gick höst och vår. Det fanns mans-och ladugårdshus till gårdens behov och en behållen gärdesgård. Den åliga skatten bestämdes till 1,5 lispund smör, 3 dagsverken, samt bete för 1 årlig häst och 1 kungshäst.

På gården fanns enligt boskapslängderna på 1630-40-talen 2 hästar, 2 stutar, 6 kor, 4 kvigor, 12 får, 10 getter och 2 svin, men inget utsäde. Först 1648 erlade gården något kyrkotionde, nämligen 1 1/8 spann råg men inget korn. Åkerarealen var på 1600- och 1700-talen ganska ringa, men under 1800-talets senare hälft ökade nyodlingsaktiviteterna, då stora arealer förvandlades till ny åkermark. Glabosjö sänktes på 1890-talet, vilket betydde att en ny stor åker kunde börja brukas. Sidlänta jordar täckdikades och mossodlingar upptogs, då flera nya åkrar kunde brukas, bl.a. Bergmossen, Hagmossen och Prinsen.

På 1640-talet indelades gården på båtsmanshället. Den förste båtsmannen var Per Håkansson Gästgivare, som var båtsman under åren 1652-54. När indelningsverket år 1685 genomfördes i Småland indelades Rotvik på Smålands båtsmanskompani på rote nr. 112, men när den slutliga indelningen gjordes 1693 ändrades gården

till rote nr. 110.

På Uvö på ett högt berg ligger ett stort stenröse, som i forna tider använts av våra hedniska förfäder till hednadyrkan som ett offerställe. Ön har troligen fordom varit ett tillhåll för vikingarna.

Rotvik tillhörde på 1800-talet Glabo skolrote med skolhus i Glaboåsa. Ofta framfördes klagomål vid stämorna på att barnen fick för långa skolvägar. För att i någon mån lindra besvärligheterna, hölls t.ex. 1883 småskola i Glaäng under tre månader, men lärarna räckte dock inte till för att varje år uppehålla denna skola. År 1899 hölls skolan i Havslätt, 1907 förlades den till Rotvik. Det visade sig svårt att få en bestämd plats för att kunna bygga ett skolhus. Slutligen bestämde sig kyrkostämman för en skola i Rotvik, då en tomt gratis hade överlämnats till socknen. Skolhuset uppfördes 1911 av byggmästaren C. J. Olsson i Brånhult. Det skulle innehålla skollokal jämte bostad för skolan lärarinna. Denna skolrote jämte skolhus överflyttades delvis till Oskarshamn från och med den 1 januari 1919. Därmed var dock inte klagomålen ur världen, trots inkorporeringen av vissa gårdar med Oskarshamn hade Döderhult en lång kuststräcka. Befolkningen där önskade en särskild skola. Kraven blev för varje år allt starkare och slutligen måste kyrkostämman uppföra ett skolhus i Saltvik.

Saltviks varv försålde 1902 och de som köpte varvet var hemmansägaren Sven Svensson i Rotvik, Karl Fredrik Svensson i Sporrek, Sven Nilsson i Stora Saltvik, skepparen Otto Svensson i Lilla Saltvik samt rusthållaren Nils Fredrik Svensson i Stora Saltvik. Under första världskriget var det svåra tider för varvet och de ursprungliga delägarna sålde sina aktier.

Landsvägarnas underhåll var uppdelade i lotter på socknens olika hemmansägare. Omkring 1780 skedde den första vägdelningen, eftersom en viss avgift uttogs av varje 1/8 hemman 1789 för att bekosta vägdelning och uppmätning. Vägarna skulle grusas på försommaren, när man sått. Längre fram blev det vanligt att grusa vägarna i oktober månad. Invid landsvägarna skulle det finnas milstolpar och vägvisare, som också underhölls av bönderna. Landsvägsbroarna som fanns i socknen skulle också underhållas av bönderna. Det fanns sammanlagt 12 broar i socknen, som 1790 delades mellan socknens gårdar. Rotvik fick Norrby bro, som var 7 alnar lång, på sin lott tillsammans med Humlekärshult, Havslätt, Kolberga och Mockebo.

Kyrkvägar var ofta smala gångstigar för att förkorta vägen till kyrkan för dem som hade lång väg att gå till högmässan om söndagarna. Detta gällde särskilt de

gårdar, som låg långt ifrån landsvägarna, som genomkorsade socknen. Om någon skulle begravas före gudstjänsten, måste folket ofta bära kistan den långa vägen till kyrkan tidigt på morgonen. Utmed kyrkvägarna fanns det sk. vilstenar, där bärarna nedsatte kistan för att vila sig en stund. Även kyrkvägarna måste underhållas med röjning av stenar och buskar.

Arvid Bengtsson, född ca. 1665 i Rotvik, död 29/3 1731 i Rotvik, vigd 13/10 1695 med

Anna Larsdotter ifrån Skrikebo, född ca. 1676, död 28/6 1735 i Rotvik.

Barn:

Karin, född 1/11 1696, död 1/1 1697

Lars, född 3/4 1698, död 1/11 1699

Per, född 3/12 1699, död 6/5 1722

Nils, född 1702, död 20/11 1710

Anna, född 1703, vigd 6/9 1723, död 1/4 1776

Brita, född 1703, vigd 24/10 1725, död 1/12 1784

Maria, född 1705, vigd 3/7 1726, död 1/3 1783

Lars, född 6/4 1708, vigd 5/11 1738, omgift 23/9 1750, död 9/1 1781

Sara, född 10/5 1711, vigd 5/11 1732, död 27/5 1750

Bengt, född 12/12 1713, död 13/4 1740

Karin, född 19/4 1718, vigd 26/12 1741, död 10/8 1794

Nils, född 5/4 1721, vigd 29/8 1742, död 14/5 1772.

Anders Rotviker

Josef Anérs kulturstipendium till Sam Blixt

Misterhultssonen Josef Anér var under 1950- och 1960-talen en mycket framgångsrik företagsledare i Sverige. Han var dessutom mycket ekonomisk - alltid angelägen om att pengarna användes på bästa sätt. Under den sista delen av sin levnad ägnade han mycket tid åt att planera för hur hans stora förmögenhet skulle användas efter hans bortgång. Då framträdde en annan

**Josef Anér och Sam Blixt -
två av bygdens kulturfrämjare**

sida av hans personlighet, nämligen hans kärlek till kultur och hembygd.

Josef Anér skänkte stora summor till bl.a. Stensjö by och till Oskarshamns folkhögskola. Han upprättade en rad fonder till kulturens fromma bl.a. den Anérska fonden i Oskarshamn, som varje år sedan 1986 har delat ut ett stipendium för årets kulturgärning. I år fick alltså Sam Blixt den äran och en summa på 10 000 kronor, och kulturnämndens motivering var: *"Förkunnare och missionär inom släktforskningen, outtröttlig och alltid hjälp Sam"*.

Vi som arbetar med Sam i PLF vet, att i den motiveringen finns sannerligen ingen överdrift. Han har varit med och byggt upp PLF från första början. Han har varit den främsta drivande kraften vid tillkomsten av

"världens största regionalt baserade databas", som han själv med rätta kan beskriva den. Det är nämligen den största databasen, som omfattar församlingar och områden, som gränsar till varandra. Totalt finns 185 församlingar och cirka 3,5 miljoner poster i den. Den har blivit den starkaste grundpelaren i PLF:s verksamhet och gjort PLF till en av de största

släktforskarföreningarna i landet. Databasens användbarhet för släktforskarna har gjort, att medlemmarna strömmat till i stort antal.

Det räcker emellertid inte med detta. Därtill kommer Sams outtröttlighet att resa runt och visa upp databasen och dess möjligheter. Var helst det finns en marknad eller en konferens, kan han dyka upp och väcka folks intresse för släktforskning, hembygd och historia. Många människor här i landet och även i utlandet tänker i första hand på Sam Blixt, släktforskning och databaser, när de hör ortnamnet Oskarshamn nämnas.

Josef Anér tillhörde inte den generation, som sysslade med datorer, men jag är säker på att han skulle ha uppskattat kulturnämndens beslut.

Anders Thunberg

Kanalen vid Skäggenäs

I februari 1553 företog Gustav Wasa en resa längs kusten från Kalmar norrut och rastade bl.a. på Strömsrum och i Västervik. Kanske var det under denna färd han fick idén om en kanal vid Skäggenäs. I ett brev skrev han den 12 febr. till Nils Persson, fogden i Tuna län:

"Gustaffh med Guds nåde Sveriges, Götes och Wendes Konung.

Vår gunst tillförende efter det, Nils Persson, att bönderna uti din befallning hava haft mycket omak med -- - och annat arbete, så länge Vi voro på Calmar slott och eljest då vi drogo där igenom. Så är Wi för den skull tillfreds att de måtte bliva fri två hästar av Vår fodring uppå det att de sig ock välvillige till --- för fodring här efter skola befinna låta.

Vetandes dig härefter rätta
Westervik 12 febr. anno -53"

Den 17 mars 1554 skrev Gustav I till Germund Svensson på Calmar slott att grävningen vid Skäggenäs må inställas detta år, om det svåra arbetet på Calmar slott lägger hinder i vägen, men tillägger han, det vore nyttigt om Jacob Snickare gjorde färdigt de kranvindor, som skall användas vid grävningen och det bleve tillfälle till grävning nästa sommar, men kan inte heller då grävas, må man lägga upp behövlige förråd så att grävningen kan ske en annan sommar.

Jacob Snickare var med största säkerhet den tyske snickaren Jacob Richter, som konungen 1553 anställde som byggmästare vid Calmar slott. Richter uträttade ett förtjänstfullt arbete på slottet och kvarstod i tjänst

till sin död 1571.

(Källa: Åkerlund. Kalmar i medeltid och vasatid)

I ett brev den 30 nov. 1554 riktat till allmogen i Tuna län och Stranda härad framhåller konungen fördelarna, som bönderna skulle ha av kanalen vid Skäggenäs och begär samtidigt deras hjälp vid grävningen.

"Vij Gustaf etc. tilbiude eder dannemän alle, våre och cronones skatskyldige bönder och menige almoge, som bygge och boo uti Tuna län och Stranda häret, Vår gunst och nåde tilförende och gifve eder tilkenne at Vij för alle eders och thet menige beste skuld hafve achtet late grafve en skepzled igenom thet drag, som skiuter utt i siön vedh Skeggenäs, så att I och andre, som till siös medh båtar till Calmar löpe vele, icke skole hafva behof at löpe utt i uppenbare hafvet medh edre båter och ther gifve eder utti fahrligheter i sådane stortt sval och fahrlige våger, som ther oftest pläger vare, synnerligen när storm och stortt väder i siön på färde ähr, utan skole komme medh edre båter innenskårs alt neder utt medh Smålandzlandet igenom samme dragh vedh Skeggenäs och sedan genest til Calmar.

Och hafve Vij befalet Vår fougte på Calmar, at han skal late holle opå then grafning vedh Skeggenäs strax utti näst kommandes våår, när öppet vatnet blifver, och opå thet att arbetett medh samme grafning motte thess bättre komme till gångz och snarligen blifve fulendet, therföre motte Vij bruke then meste hiehp ther till, som man kan finne rådth till, och efter I dannemän alle, som boo utti för:ne häreder, bekomme stortt gagn och fördeel af then leed, som ther grafves och tillpyntes skal,, så vele Vij eder hafva förmante, at I och ther till hielpe

Dragets eller Drags kanal, belägen omkring 13 kilometer norr om Kalmar har en längd av 180 meter. Den grävdes på 1550-talet bl. a. för att fartygen skulle slippa motströmmen och den hårda vinden, som kunde drabba dem just där sundet är som smalast. Sitt namn har den fått av att fartygen drogs med hjälp av oxdrivna linspel. Kanalen har en stensatt fåra i mitten, som riktfåra för kölen. Den är en av de mycket få stensatta kanalerna från den tiden. Landhöjningen sedan 1500-talet har varit totalt 2,2 meter och därför kom kanalens betydelse att minska undan för undan. I dag kan kanalen användas endast av kanoter och mindre plastbåtar. Kanalen är i dag förklarad som fornminne, liksom en gammal bro, som går över den.

vele hvad som I kunne åstadhkomme. Som åhr att I vele hielpe ther till hvar man någre hielpedagzverker, efter såsom Vår befallningzman opå för:ne Calmar medh eder ther om handlendes och opå Våre vegne tilsäjandes varder, Ther utinnen göre I thet Oss behageligt åhr och som Oss förhåppes thet samme eder sielfve nyttigt och gagneligt vare skal.

Westerås S:te Andree dagh åhr etc. -54"

Grävningen vid Skäggenäs drog ut på tiden, delvis beroende på att stora arbeten pågick vid slottet både med murar och vallar, men även med ombyggnader i slottets inre. Den 8:e januari 1556 skrev Gustav Wasa i ett brev från Åbo, att han var införstådd med läget både när det gällde byggnadsarbetena och grävningen vid Skäggenäs. Samtidigt underrättades Germund Svensson om ovanstående brev.

Den 4:e maj skrev Gustav Wasa åter ett brev till Germund, denna gång för att meddela att han befriat tjustbönderna från dagsverksskyldigheten vid Skäggenäs detta år.

Arbetet med grävningen fortsatte under de närmast följande åren och 1558 hade tjustbönderna tröttnat och ville bidra till arbetena på något annat sätt än med dagsverken, eftersom de hade så lång väg till arbetsplatsen. Birger Nilsson Grip fick besked att konungen var nöjd med bytet och att man skulle sätta in andra närmare boende bönder vid grävningen.

Källa: Gustav Bechs excerpter ur Smålands Handlingar.

Om hjälpskatten

" Wij Carl med Guds nåde, Sveriges Regerande Arvfurste, hertig av Södermanland, Närke och Värmland göre veterligt att efter uppå den Riksdag, som här uti Stockholm nu på denna tid hållen är av Menige Riksens ständes, som här hava församlade varit, en hjälp utöver hela Riket bevilljat och samtyckt är, både till det finska tåget, som nu efter förbemålte Ständers betänkande företagits och verkställas skall, så som ock till andra Riksens nödtorftiga utgifter.

Därför så hava Wij uti full makt och befallning givit oss älskelige, ädle och välbördige Peder Ribbing till Wulfsnäs och Nils Persson till Rönäs att de uppå samma hjälp uti Småland skynde och den med det förste uppbåre skola, efter den ordning som Ständerna själva här uppå Riksdagen hava bevilljat och den medgiven är, vilket man det samma oförspillt och uti god förvaring hålla skola till vidare besked ifrån oss.

Begäre för den skull av Kronans trogne undersåtar, alla,

både präster, borgare och bönder, som uti bemålde landsända boende äro, att de låte sig godvillige och redobogne befinna till att utgöra den del som efter ordningen tillsagt bliver, så som ock befalla fogdarna i vart häråd att de äre dem härutinnan biständlige, så att därmed icke något dröjsmål ske må, görandes därmed det Oss är till nådigt behag och hela riket till välfärd länder.

Av Stockholm den 26 juli år -99

Carolus"

Efter denna ordning och sätt skola Skatte - Crono - Arv och Egne - bönder, liksom koppar- och järnbergslagen utgöra denna hjälp som uppålagd är till krigsfolket. Deras lön och utredning till Finland, ränat varje - 50 penningar av all den värdering som här förmåles och där på riksdagen i Stockholm det godvilligt samtyckt och bevilljat haver.

Item efter värderingen räknas - 3 örtugar på rundstycket och 8 penningar på örtugen. Item 12 penningar på ½ öre och 6 penningar på fyrken. Löper - 24 penningar på rundstycket. Item skall ock räknas efter varje tunna utsäde - 3 tunnor och utgives - 2 nya örtugar på tunnan. (Så löp på varje tunna utsäde.)

HJÄLPSKATT

Person	2	öre
1 tunna spannmål	2	örtugar
1 gill ox	3	öre 3 fyrkar
1 kaflingsoxe	2½	öre
1 tjur	2	öre
1 stut	2	öre
1 ko	2	öre
1 kviga	1	öre 1 fyrkar
i gammal bock	½	öre
1 risbitt	1	örtug
1 get	1	örtug
1 gammalt får	1	örtug
1 ungt får	½	örtug
1 gammalt svin	½	öre
1 ungt svin	1	örtug
1 häst	5	öre
1 sto	2	öre

Ett skeppund grytekoppar värderas för - 50 daler, därav utgöres - 1 daler. Löper lispund, (skålpund?) skall utgöras 1 öre 13½ örtugar.

Ett skeppund kittelkoppar värderas för 37½ daler, därav utgöres 3 mark. Löper lispund (skålpund?) skall utgöras 1 öre 5 örtugar.

Likaså skall utgöras varje 50:e penning av guld, silver och penningar, som de åga.

Item frälsebönderna utgöra halvp parten mindre av alla förskrivne persedlar efter ordningen.

Mågar, bondesöner, fördelsdrängar eller husmän, som sår med bonden eller hava någon boskap skola utgöra lika med bonden efter förbemälde ordning. Skraddare, skomakare, målare, skinnare, snickare, smeder eller andra ämbetsmän på landsbygden skola utgöra en daler penningar. Så de och något med bönderna och hava boskap skola utgöra lika med andra fördelsdrängar.

Efter detta sätt skola prästerna uti städerna och på landsbygden utgöra den hjälp som uppålagd är till krigsfolkets lön och utredning till Finland, räknat varje 50:e penning av alla deras boskap, så ock av andra persedlar efter den värdering som här förmäles och därpå riksdagen i Stockholm det godvilligen samtyckt och bevilljat haver. Löp 3 örtugar på ett rundstycke.

1 tunna spannmål 2 örtugar
1 gill oxe 3 öre 3 fyrkar
1 kaflingsoxe 2½ öre
1 stut 2 öre
1 ko 2 öre
1 tjur 2 öre
1 kviga 1 öre 1 fyrkar
1 gammal bock ½ öre
1 risbitt 1 örtug
1 gammal get 1 örtug
1 gammalt får 1 örtug
1 ungt får ½ örtug
1 gammalt svin ½ öre
1 ungt svin 1 örtug
1 häst 5 öre
1 sto 2 öre

1 skeppund grytekoppar för 50 daler

Maj Holm

Riksstämman i Östersund den 13 - 15 augusti

Tidigt på morgonen den 13 augusti flyger fyra representanter för PLF i Oskarshamn från Kalmar till Östersund för att delta i Sveriges Släktforskarförbunds ordinarie riksstämman 2004. Christina Dannesäter följer med i egenskap av ordförande i föreningen. Hon ska delta i en ordförandekonferens på fredagen och representera PLF på riksstämman, som äger rum på lördagen mellan klockan 13.00 och 16.00. PLF har rätt till tre representanter på denna riksstämman. De övriga två representanterna är Britt Maria Ekstrand och Ingvar Karlsson. Det man bl.a. får ta ställning till är, vilka som ska få sitta i förbundsstyrelsen under nästkommande år. Det kan ibland vara en hård strid om platserna, och våra representanter kan mycket väl få kämpa hårt för att 'släktforskarlandskapen' Småland och Öland fortsättningsvis ska få ha en representant i styrelsen.

Den fjärde personen i sällskapet är Anders Thunberg, som ska delta i en redaktörskonferens, som äger rum på fredagen. En femte person från PLF är Sam Blixt. Han åker emellertid inte som representant för PLF utan tillhör förbundsstyrelsen, som också betalar alla hans omkostnader. Han måste åka redan på torsdagen för förberedande sammanträde. Alla fem deltagarna beräknas vara tillbaka i Oskarshamn natten till måndagen den 16 augusti.

Förutom deltagande i stämman och konferenser kommer PLF:s representanter under lördagen och söndagen att delta med en monter i den stora utställningslokalen. Databasen kommer att finnas där i en dator liksom

ett begränsat antal CD-skivor, böcker och broschyrer.

Eftersom avståndet till Östersund är så stort, kan vi inte åka bil dit, och då måste vi också begränsa vårt bagage. Vi får emellertid inte glömma den muntliga information, som lämnas vid dessa tillfällen. Erfarenheten har nämligen lärt oss, att den muntliga kontakten med släktforskare från hela Norden, som man så lätt får på Släktforskarförbundets riksstämmor, är mycket värdefull.

Skulle det bli någon tid över i Östersund, så behöver man för den skull inte gå sysslolös. Alla sådana här riksstämmor är späckade med aktiviteter, inte minst föredrag med lockande rubriker. Här är några exempel:

”Hur långt söderut har det funnits samer?”

”Resan till chokladlandet Sverige”

”Digerdödens effekter i Jämtland”

”Fruars makt och omakt. Landshövdingensfruar som regional elit 100 - 1940”

”Immigrationens historia från 1700-talet och framåt”

”Vägen till Frostmofjället” m.m.

Dessutom arrangeras visning av landsarkivet, visning av läns museets minnesbank, guidad tur i Läns museet och fornbyn Jamtli, utflykt till Frösön m.m.

På söndagen avslutas det hela klockan 17.00. Vi hoppas kunna komma med en rapport i nästa PLF-nytt.

Anders Thunberg

Läsövning

Das teckning gjö den Land barmens Svand,
mätari Arfveder for Mönsteris Kåjung' affen Hauden,
sulagd Refutation den 28 Maji 1616.

Spandlaunders Nyström

Nyström Nyman

Ed: Kjellström

Fulgentiusson Bransting

Wahlström på Klä, Knaströ

Däcker Kungens Grantand

Spandlaunders Bransting

Spandlaunders Orberg

Spandlaunders Bransting

Carlstedt Karlens Hjeron

Denadus Rafenqvist

Denadussonson Jansson

Carlstedt Karlens Cardus

Denadussonson Jansson

Carlstedt Karlens Cardus

Denadussonson Jansson

Carlstedt Karlens Cardus

Denadussonson Jansson

Carlstedt Karlens Cardus

Denadussonson Jansson

Carlstedt Karlens Cardus

Denadussonson Jansson

Carlstedt Karlens Cardus

Denadussonson Jansson

Nya medlemmar i PLF

Nr	Namn	Postadress	Postnr	Postort	Telefonnr
1803	Irma Johansson	Östra Kråkerum	383 91	MÖNSTERÅS	0499-102 24
1804	Sylvia Håkansson	Rodergatan 5	572 60	OSKARSHAMN	0491-175 83
1805	Sigvald Andersson	Havsörnsgatan 59	556 10	JÖNKÖPING	036-18 41 52
1806	Wivi-Ann Bertilsson Svanström	Fatabursvägen 3 A	393 53	KALMAR	0480-42 02 76
1807	Monica Björklund	Brunnsvägen 19	382 91	NYBRO	0480-530 41
1808	Carl-Olof Karlsson	Djurängsvägen 74 A	393 54	KALMAR	0480-500 05
1809	Maria Zingaropoli	Route des Esserts 17	1279	BOGIS_BOSSEY SCHWEIZ	+41-22-776 62 37
1810	Albert G Johansson	Markörgatan 20 B	593 51	VÄSTERVIK	0490-75 00 10
1811	Eina Hjalmarsson	Bryggaregatan 6 B	572 30	OSKARSHAMN	0491-811 16
1812	Ulla Arneving	Mäster Palms väg 2 B	572 34	OSKARSHAMN	0491-76 09 26
1813	Åke Bjurström	Frans Bloms gata 16	603 78	NORRKÖPING	011-17 02 71
1814	Gudrun Edvardsson	Havsörnsgatan 51, VI	556 10	JÖNKÖPING	036-18 72 22
1815	Åke Karlsson	Per Albins gata 28	295 32	BROMÖLLA	0456-274 94
1816	Lillemor Wahlström	Källängsvägen 36	181 44	LIDINGÖ	08-767 12 94

**14 nya medlemmar efter PLF-nytt nr 69. Vi hälsar dem välkomna!
Antalet medlemmar i PLF är 1 104 den 25 juli 2004.**

Förnyad uppmaning till PLF-medlemmar med flera.

Till den 25 juli 2004 har redigering påbörjats av 75 frivilliga i 184 av de 188 församlingar, som vi har i databasen. 10 av de påbörjade församlingarna är ännu inte klara.

Det behövs fortfarande många medhjälpare för att vi skall få CD-skivorna klara inom rimlig tid.

Dessutom är vi tacksamma om några vill jobba ideellt med programmeringsuppgifter.

Om Du är intresserad så skriv i så fall till sam.blixt@telia.com.

Gå gärna in på Sams hemsida <http://samblixt.global.nu/> och välj där PLF-meny och sedan PLF:s databas på CD-skivor

Sam Blixt

Välkommen till Arbetsstugan

PLF har öppat i Arbetsstugan vid Stora Torget
måndagar klockan 18.00–20.00
från den 13/9 och fram t.o.m. den 29/11.

Ansvariga:

13/9 Sam Blixt och Christina Dannesäter

20/9 Barbro Sander och Birgitta Dahleman

27/9 Britt Maria Ekstrand, Gunnar Håkansson

4/10 Ingvar Karlsson och Sören Träff

11/10 Anders Rotviker och Leif Rydström

18/10 Anders och Anne-Charlotte Thunberg

25/10 Sam Blixt och Christina Dannesäter

1/11 Barbro Sander och Birgitta Dahleman

8/11 Britt Maria Ekstrand, Gunnar Håkansson

15/11 Ingvar Karlsson och Sören Träff

22/11 Anders Rotviker och Leif Rydström

29/11 Anders och Anne-Charlotte Thunberg

Nytt eller uppdaterat efter PLF-nytt nr 69

Datum	Församling	Kod	Födda	Vigda	Döda	Inflytt.	Utflytt.	Husförhör
20040418	Odensvi	(ODE)				1831-1894	1831-1894	
20040418	Västrum	(VÄS)					1859-1894	
20040514	Ålem	(ÅLE)				1895-1915		
20040514	Kristdala	(KRI)						1910
20040515	Djursdala	(DJU)			1947-1971			
20040515	Norra Möckleby	(NMO)			1861-1920			
20040515	Torsås	(TOR)			1726-1739 1921-1926			
20040515	Söderåkra	(SÖD)		1827				
20040525	Misterhult	(MIS)			1952-1957			
20040525	Västrum	(VÄS)			1702			
20040531	Norra Möckleby	(NMO)		1915-1920				
20040531	Hulterstad	(HUL)			1895-1970			
20040531	Ukna	(UKN)			1947-1970			
20040531	Bäckebo	(BÄC)	1890					
20040605	Hulterstad	(HUL)		1895-1897				
20040605	Kastlösa	(KAS)			1947-1971			
20040606	Hulterstad	(HUL)		1921-1932				
20040614	Räpplinge	(RÄP)			1895-1970			
20040614	Vickleby	(VIC)			1947-1970			
20040614	Stenåsa	(STE)			1947-1971			
20040614	Kristdala	(KRI)	1891-1897					1930
20040615	Söderåkra	(SÖD)			1947-1971			
20040616	Resmo	(RES)			1947-1970			
20040616	Runsten	(RUN)	1895-1932					
20040622	Räpplinge	(RÄP)		1895-1932	1932			
20040622	Hultsfred	(HED)	1898-1932		1898-1949			
20040626	Mörbylånga	(MÖL)	1921-1932	1898-1932	1921-1970			
20040705	Långlöt	(LÅL)		1921-1932				
20040705	Mörlunda	(MÖR)		1932	1932			
20040706	Järeda	(JÄR)		1932	1932			
20040706	Lönneberga	(LÖN)		1932				
20040706	Vena	(VEN)		1932	1932			
20040706	Tveta	(TVE)		1932	1932			
20040706	Målilla	(MÅL)						

Antalet poster i PLF's databas uppgår den 25 juli till 3 532 450.

Saxat ur Oscarshamns-Posten nr 84b, lördagen den 22/10 1881

Amerikans humor

Från Amerika berättas att en man derstädes befröwade sig lifwet af, som han i ett efterlemnadt bref uppgaf, följande skäl:

"Jag gifte mig med en enka som hade en vuxen dotter. Min fader besökte oss ofta, förälskade sig i min stjuftdotter och äktade henne.

Så blef då min fader min måg och min stjuftdotter

min mor.

Någon tid efteråt skänkte mig min fru en son; han war naturligtvis min fars swåger och min morbror. Min fars hustru, d.w.s. min stjuftdotter, fick äfwen en son; han blef naturligtvis min bror och samtidigt min dotterson.

Min fru war min mormor, då hon ju war moder till min mor. Jag var således min hustrus man och samtidigt min hustrus dotterson d.w.s. jag war - o gräsligt - min egen morfar.

Britt Maria Ekstrand

Hjälp PLF-nytt att bli bättre!

PLF-nytt är en tidning, som helt bygger på läsarnas medverkan. Allt som skrivs i tidningen kommer från engagerade medlemmar. Tidningens kvalitet hänger därför på, att en stor del av medlemmarnas intressanta forskningsresultat kommer till redaktionens kännedom. Vi är övertygade om, att det hemma i många byrålädor finns mycket, som våra läsare med glädje skulle vilja ta del av. Det behöver inte vara några långa ambitiösa artiklar. Det kan vara små notiser, som väckt din uppmärksamhet, och som du tror att även andra skulle ha glädje av att känna till.

Sänd ditt bidrag till någon av de adresser som finns längst ner till höger på denna sida eller till e-post:

anders.0491766411@telia.com

Lösning till läsövning

Förteckning på dem som betalar Landtmäteri Arfvode för Mönsterås Köpings affattande, enligt Resolution den 22 Maji 1816:

Handlanden Sjöström
Sjöman Nyman
D^o Kjellström
Inhyses Jon Branting
Bläckslagar Bläckmark
Såcker Bagar Granlund
Handlanden Bruun
gamle Örberg
Pigan Cajsa Svensdotter
Arbetskarlen Wigren
Smeden Rosenqvist
Skräddaren Jon Jonsson
arbetskarlen Cardus
Åckerströms Enka
afsked. Dragon Möller
Handl: Klase
Skräddare Råberg
arbetskarlen Sven Liten
Handl. Rosenius
Guldsmed Callerström
Ställmakar Dahlstedt
Handl. Östlander
Sjöman Söderström
Handl. Pettersson

Ställmakare = vagn- och hjulmakare

Magnus Ekstrand

Ännu en påminnelse om vår anbytar dag i Virserum. Se annons sidan 2!

Forskardag i gränstrakt.

KGF och PLF håller gemensam forskar- och anbytar-dag i Virserum **lördagen den 28 augusti**.

Vi träffas i Centralskolans bibliotek.

Adress: Skolgatan 5

KGF:s och PLF:s databaser finns på plats. Aktiviteten pågår mellan 9:30-16:00.

Lunch kan köpas individuellt på närbelägna Hotell Dacke i Virserum. Anmäl dig om Du vill äta, senast 25 augusti till

Christina Dannesäter tel. 0491/ 240 47 .

m v h

Christina

Demonstration av PLFs databas

har skett på Horns Marken den 10 juli av Sam Blixt och Inga Linde.

Frågor på databasen sänds till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

Tel. Arbetsstugan 0491-153 82

Postgironummer 40 09 38-7

Bankgironummer 386-0475

E-post: plf.oskarshamn@telia.com

Du kan också skicka dina frågor via vår hemsida, som du lättast når med adressen **come.to/plf**. I databasen hittar du vårt elektroniska formulär.

Kostnader för brevfrågor

Vi tar **40 kronor per svar** enligt det särskilda frågeformuläret eller för brev med max fem frågor.

Vi tar **80 kronor för samma tjänster** till icke medlemmar.

Sänd också med ett **frankerat svarskuvert!** Avgifterna för svar på brevfrågor kan sändas in via postgiro eller på annat sätt.

Ange på frågeblanketten Du sänder in, vilket av betalningssätten som använts. Om pengarna sänds via postgiro, så meddela på talongen, vad pengarna är avsedda för. Det kan ibland uppstå missförstånd om detta.

Nästa nummer av PLF-nytt kommer ut den 27 oktober